

“SADECE KENDİ KADERLERİNİ
BİR GİZEM OLARAK
YAŞAYABİLENLERİN HAKİKATEN
YAŞADIĞINA İNANIYORUM.”

STEFAN

ZWEIG

OLAĞANÜSTÜ
BİR GECE

4. BASKI
Çeviri: ŞEBNEM SUNAR

♥ can
modern

STEFAN ZWEIG
OLAĞANÜSTÜ
BİR GECE

Can Modern

Olağanüstü Bir Gece, Stefan Zweig

Almanca aslından çeviren: Şebnem Sunar

Phantastische Nacht, Stefan Zweig

Bu kitap ilk kez 1922'de S. Fischer Verlag tarafından yayımlanmıştır.

Bu baskıda kaynak alınan baskı: S. Fischer Verlag GmbH, 1983.

© 2019, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2019

4. basım: Temmuz 2023, İstanbul

Bu kitabın 4. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı, iç baskı ve cilt: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.

Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü-İstanbul

Sertifika No: 28640

ISBN 978-975-07-4039-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

STEFAN ZWEIG
OLAĞANÜSTÜ
BİR GECE

UZUN ÖYKÜ

Almanca aslından çeviren

Şebnem Sunar

♥can

Stefan Zweig'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Dünün Dünyası, 1985

Amok Koşucusu, 1990

Yarının Tarihi, 1991

Lyon'da Düşün, 1992

İnsanlığın Yıldızının Parladığı Anlar,
1995

Günlükler, 1997

Satranç, 1997

Değişim Rüzgârı, 1998

Marie Antoinette, 2006

Sabırsız Yürek, 2006

Joseph Fouché, 2007

Rotterdamlı Erasmus, 2008

Balzac, 2009

Macellan, 2010

Hayatın Mucizeleri, 2011

Montaigne, 2012

*Vicdan Zorbalığı Karşı ya da
Castellio Calvin'e*, 2014

*Üç Usta: Balzac, Dickens,
Dostoyevski*, 2015

Mary Stuart, 2016

*Şeytanla Savaş: Hölderlin, Kleist,
Nietzsche*, 2017

*Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu - Bir
Kadının Hayatından 24 Saat*, 2017

*Kendi Hayatını Yazan Üç Yazar:
Casanova, Stendhal, Tolstoy*, 2017

O muydu?, 2018

Bir Kalbin Çöküşü, 2018

Émile Verhaeren, 2019

Karmaşık Duygular, 2019

Brezilya, 2020

STEFAN ZWEIG, 1881'de Viyana'da doğdu. Avusturya, Fransa ve Almanya'da öğrenim gördü. Savaş karşıtı kişiliğiyle dikkat çekti. 1919-1934 yılları arasında Salzburg'da yaşadı, Nazilerin baskısı yüzünden Salzburg'u terk etmek zorunda kaldı. 1938'de İngiltere'ye, 1939'da New York'a gitti, birkaç ay sonra da Brezilya'ya yerleşti. Önceleri Verlaine, Baudelaire ve Verhaeren çevirileriyle tanındı, ilk şiirlerini ise 1901'de yayımladı. Çok sayıda deneme, öykü, uzun öykünün yanı sıra büyük bir ustalıkla kaleme aldığı yaşamöyküleriyle de ünlüdür. Psikolojiye ve Freud'un öğretisine duyduğu yoğun ilgi, Zweig'in derin karakter incelemelerinde ifade bulur. Özellikle tarihsel karakterler üzerine yazdığı yorumlar ve yaşamöyküleri, psikolojik çözümler bakımından son derece zengindir. Zweig, Avrupa'nın içine düştüğü siyasi duruma dayanarak 1942'de Brezilya'da karısıyla birlikte intihar etti.

ŞEBNEM SUNAR, 1972'de İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda lisans eğitimi aldı. Aynı anabilim dalında yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamladı. 2005'ten bu yana bu anabilim dalında öğretim üyesi. Eşzamanlı olarak editörlük faaliyetlerini yürütüyor ve çeviri çalışmalarına devam ediyor. Bugüne dek Stefan Zweig, Erich Kästner ve Odo Marquard gibi Alman edebiyatı ve düşüncesinin önde gelen isimlerini Türkçeye kazandırdı. Çok sayıda makale çevirisi, ayrıca kültürel imgeleri söylemleri içinde değerlendiren akademik çalışmaları var.

Aşağıda okuyacağınız notlar, Baron Friedrich Michael von R.'nin 1914 sonbaharında hafif zırhlı süvari alayında Avusturyalı yedek üsteğmen olarak Rava Ruska Muharebesi'nde şehit düşmesinin ardından, yazı masasındaki mühürlü bir paketin içinde bulundu. Başlığa ve bu sayfalara üstünkörü bakıp akrabalarının sırf edebî bir çalışmasının söz konusu olduğunu sanan ailesi, gözden geçirmem için notları bana ileterek yayımlanmaları konusundaki takdiri şahsıma bıraktı. Şahsen ben bu sayfaların asla hayal ürünü bir öykü olduğunu sanmıyorum, bilakis tüm ayrıntılarıyla müteveffanın hakikaten başından geçen gerçek bir yaşantı olduğunu zannediyorum ve kendi ruhunu ortaya koyduğu açıklamalarını herhangi bir değişiklik ve ekleme yapmaksızın, sırf adını gizlemekle yetinerek yayımlıyorum.

Bu sabah aniden, o olağanüstü gecede yaşananları kendim için yazıya dökmem gerektiği fikrine kapıldım; amacım, tüm olanları kendi doğal sırasıyla derli toplu görebilmektir. İşte o beklenmedik andan itibaren, olayların tuhaflığını yaklaşık olarak bile tasvir edebileceğimden şüphe duysam da, bu macerayı yazılı olarak anlatmak

için açıklanamaz bir zorunluluk hissediyorum. Sanatsal yetenek adı verilen herhangi bir yetenektan yoksunum, edebî konularda hiç tecrübem yok; Theresianum'da¹ kaleme aldığım daha ziyade mizahi birkaç ürünün dışında, yazmayı hiç denemedim. Sözelimi, birbiri ardı sıra gelen dışsal şeyleri ve bunların eşzamanlı içsel yansımalarını düzenlemek için bilhassa öğrenilebilecek bir teknik olup olmadığını bile bilmem; kaldı ki anlamı doğru yansıtmak sözcüğü bulup bulamayacağımı, bu sözcüğe doğru anlamı verip veremeyeceğimi ve böylece gerçek yazırları okurken gayriihtiyari hissettiğim o dengeyi yakalayıp yakalayamayacağımı da her zaman merak etmişimdir. Fakat bu satırları sadece kendim için yazıyorum; kendime bile tam olarak açıklayamadığım bir şeyleri başkaları için anlaşılır kılmayı kesinlikle amaçlamıyorlar. Bu satırlar, beni sürekli meşgul eden ve sancılı bir şekilde kabarak zihnimi kurcalayan bir olayın bazı bakımlardan nihayet üstesinden gelme, onu saptayıp önüme koyarak her açıdan kavrama denemesi sadece.

Meselenin aslını anlaşılır kılamayacağım duygusuyla ve sonra da böyle rastlantısal bir durumdan bu derece sarsılıp allak bullak olmanın utancıyla, dostlarımdan hiç birine bu olaydan bahsetmedim. Çünkü aslında her şey küçük bir yaşantıdan ibaret. Fakat şimdi daha bu sözcüğü yazıya geçirir geçirmez, yazarken sözcükleri doğru ağırlıklarıyla seçmenin tecrübesiz biri için ne kadar zor olduğunu ve en basit sözcüğe nasıl da çift anlamlılığın, nasıl da yanlış anlaşılma olasılığının eklendiğini fark etmeye başlıyorum. Çünkü yaşadığım bu şeye “küçük” derken, bunu elbette halkların ve kaderlerin sürüklendiği fena halde dramatik olaylara karşılık göreceli anlamıy-

1. Avusturya-Macaristan İmparatoriçesi Maria Theresa'nın 1746'da Viyana'da kurduğu seçkin imparatorluk akademisi. (Ç.N.)

la, öte yandan da tüm olay hepi topu altı saatten uzun bir süreyi kapsamadığından zamansal anlamıyla söylüyorum. Genel anlamıyla küçük, manasız ve önemsiz bir şey olan bu yaşadığım, benim için öyle muazzamdı ki bugün –o olağanüstü geceden dört ay sonra– bile beni yakıp kavuruyor ve bunu yüreğimde saklamak için bütün zihin gücümü bir araya toplamam gerekiyor. Her gün, her saat tüm ayrıntılarını tekrarlayıp duruyorum; çünkü bir bakıma tüm varoluşumun ekseni haline geldi, yaptığım ve söylediğim her şeyi farkında olmaksızın belirliyor, düşüncelerim sırf bu olayın aniden oluverişini sürekli olarak tekrarlamakla ve bu tekrar yoluyla onu kendime mal etmekle meşgul. Ve şimdi, on dakika önce kalem elime aldığımda henüz bilincinde olmadığım bir şeyin aniden farkına varıyorum: Yaşadığım bu şeyi aslında sırf kesin ve deyiş yerindeyse nesnel bir şekilde kayda geçirilmiş olarak karşımda görmek, bir kez daha hissederek tadına varmak ve aynı zamanda zihinsel olarak kavramak için şimdi yazıya döküyorum. Az önce yazarak üstesinden gelmek istediğimi söylemem büsbütün yanlış, doğru değil kesinlikle; aksine hızla yaşanıp bitmiş olan bu şeyi sırf daha da canlı kılmak, ona hep ama hep sarılabilmek için yanımda sıcak ve nefes alır vaziyette tutmak istiyorum. Ah, o boğucu öğleüzerinin, o olağanüstü gecenin tek bir ânını bile unutmaktan korkmuyorum; o anların yolunu belleğimde adım adım geri gitmek için hiçbir işarete, hiçbir kilometre taşına ihtiyacım yok: Gün ortasında herhangi bir an ya da gecenin bir vaktinde tıpkı bir uyurgezer gibi onun dünyasına geri dönüyorum ve oradaki her bir ayrıntıyı zayıf belleğin değil, sadece yüreğin bilebileceği o dirayetle görüyorum. İlkbahar misali yeşillenmiş doğanın her bir yaprağının hatlarını da çizebilirdim burada kâğıda, kestane çiçeklerinin yumuşacık tozlarını şimdi sonbaharda bile hissedebiliyorum; şimdi

o anları tasvir ederken bunu onları yitirme korkusuyla değil, yeniden yaşama sevinciyle yapıyorum. Kaldı ki o gece yaşananları şimdi tam sırasıyla aktarıırken dzeneni bozmama pahasına kendime hâkim olmam gerekecek; çünkü daha ayrıntıları düşünmeye başlar başlamaz bir esrime duygusuyla dolup taşıyorum, bir nevi sarhoşluğa kapılıyorum ve hatıranın imgelerini, rengârenk bir esriklikte birbiri içine geçip karışmasınlar diye düzenlemem gerekiyor. Öğle vakti fayton kiraladığım 7 Haziran 1913 günü olanları hâlâ tutkulu bir ihtirasla yaşıyorum...

Fakat öyle hissediyorum ki bir kez daha ara vermem gerek; çünkü dehşetle yine tek bir sözcüğün çift yönlülüğünü, çokanlamlılığını fark ediyorum. İlk kez bütünlük içinde bir şeyler anlatacağım řu an, yaşayan her şey demek olan o kaygan zemini yoğunlaşmış bir biçimde ifade etmenin ne kadar zor olduğunu ancak anlıyorum. Az önce “ben” diye yazdım, 7 Haziran 1913’te öğle vakti fayton kiraladığımı söyledim. Fakat bu sözcük bile belirsiz; çünkü çoktandır o zamanki, 7 Haziran’daki o “ben” değelim artık; o zamandan bu yana ancak dört ay geçmiş olmasına, o zamanki “ben”in oturduğu evde oturmama ve onun yazı masasında onun kalemi ve bizzat onun eliyle yazmama rağmen. Tam da o yaşantı dolayısıyla o zamanki insandan tamamıyla koptum; şimdi tümüyle yabancı ve soğukkanlı bir tavırla ona dışarıdan bakıyorum ve onu, hakkında pek çok önemli şey bildiğim, fakat artık benim olmadığım bir oyun arkadaşı, bir ahbap, bir dost gibi tasvir edebilirim. Bir zamanlar bana ait olduğunu hissetmeden hakkında konuşabilirim, onu kınayabilirim ya da yarğalayabilirim.

O zamanki ben, özellikle bizim buralarda, Viyana’da öyle özel bir gurur duymaksızın tümüyle doğal bir şekilde “kibar çevre” olarak nitelendirilen toplumsal sınıfın

çoğu üyesinden iç ve dış özellikler bakımından pek az ayrılırdı. Otuz altı yaşına girmiştim, annemle babam erken ölmüştü ve reşit olmamdan kısa süre önce, meslek ve kariyer edinme fikrini benim için bundan böyle tümüyle gereksiz kılacak kadar yüklü bir servet bırakmışlardı. Böylece o zamanlar beni son derece huzursuz eden bir karar verme zorunluluğu beklenmedik şekilde ortadan kalkıyordu. Anne babamın servetinin tek vâris olarak bana intikal ettiği ve çalışmama gerek kalmadan sağladığı ani bağımsızlığı geniş kapsamlı ve hatta lüks arzular çerçevesinde bile güvence altına aldığı sırada, üniversite öğrenimimi henüz tamamlamıştım ve aile ilişkilerimiz ve erken yaşta ortaya çıkan, iç dünyaya dönük bir varoluşa sessiz sedasız artan bir eğilim duymam sayesinde muhtemelen devlet hizmetine denk düşecek müstakbel mesleğim konusunda seçim yapma arifesindeydim. Hırs hiçbir zaman beni sıkıştıran bir duygu olmamıştı, böylece önce birkaç yıl hayata bakıp kendime bir etki alanı bulma konusunda bir şeyler bana nihayet cazip gelene kadar beklemeye karar verdim. Ama bakıp beklemekle kaldı; çünkü özel bir şeylere istek duymadığımdan, arzularımın dar çevresinde yer alan her şeye ulaşıyordum; gezintiyeye çıkmayı, hiçbir şey yapmadan etrafı seyretmeyi, zarafeti adeta başka hiçbir kentin yapamayacağı kadar sanatsal bir mükemmelliğe, bir hayat amacına dönüştüren, hazlarla dolu hoş Viyana kenti, gerçek bir uğraş edinme niyetini bana tümüyle unutturmuştu. Zarif, asil, varlıklı, yakışıklı ve de hırsları olmayan genç bir adamı tatmin edebilecek her şeye sahiptim; kumarın ve avlanmanın tehlike arz etmeyen heyecanlarından, sık sık çıkılan seyahat ve gezintilerin verdiği tazelenme duygusundan mahrum değildim; çok geçmeden de bu tasasız varoluşu gitgide daha da bilinçli bir özen ve sanatsal eğilimle geliştirmeye başladım. Bilgiye ve bütünlüğe iç-

ten gelen bir tutkudan ziyade rahat bir uğraşıyla ulaşmanın verdiği mutlulukla nadide kadeh koleksiyonu yapıyordum, evimi özel bir tarzdaki İtalyan barok gravürleriyle ve Canaletto stili manzara resimleriyle süslüyordum; bunları antikacılardan toplamanın ya da müzayedelerden satın almanın tümüyle avlanmayı andıran, yine de bunun tehlikeli heyecanını barındırmayan bir yönü vardı. Bazı şeyleri ilgiyle ve her zaman da zevkle yapıyordum, iyi müzik dinlemediğim ve ressamlarımızın atölyelerine uğramadığım nadirdi. Kadınlar konusunda başarıdan yoksun olduğum söylenemezdi; bir şekilde içten içe aylıklığa işaret eden gizli koleksiyoncu içgüdümle, kendimi sırf ehlizevk olmaktan gitgide bilgili bir uzman konumuna çıkararak bu konuda da hatırlanmaya değer ve kıymetli yaşamışlıklar biriktirmiştım. Bütün olarak dik-kate alındığında, günümü hoşça dolduran ve varoluşumu bana zengin bir varoluş olarak duyumsatan çok şey yaşıyordum ve aynı zamanda hem hayat dolu hem yine de hiç sarsılmamış bir gençliğin bu sıcak, keyifli atmosferini, neredeyse yeni bir şey arzulamaksızın, gitgide daha çok sevmeye başlamıştım; çünkü günlerimin esintisiz geçen durgun havasında pek az şey mutluluğa dönüşebiliyordu. İyi seçilmiş bir kravat bile beni sevince boğabilir, hoş bir kitap, bir otomobil gezintisi ya da bir kadınla geçirdiğim bir saat beni büsbütün mutlu edebilirdi. Varlığımın, İngilizlere özgü kusursuzlukta bir takım elbise misali toplum içinde hiç ama hiç göze batmaması, bana özellikle iyi geliyordu. Sanırım hoş bir kişi olarak görülüyordum; sevilen ve destek bulan biriydim, kaldı ki tanıyanların çoğu, beni mutlu bir insan olarak nitelerdi.

Gözümün önüne getirmeye çabaladığım o zamanki o insanın kendini, başkalarının onu gördüğü gibi mutlu biri olarak görüp görmediğini artık söyleyemem: Çünkü

o yaşantıya ait her duygu için çok daha dolu ve çok daha doyurucu bir anlam talep ettiğim řu an, geğmişi hatırlamaya yönelik her türlü değerlendirme bana neredeyse imkânsız görünüyor. Yine de şunu tam bir kesinlikle söyleyebilirim ki neredeyse bütün arzularımın yerine geldiği ve yaşamdan beklentilerimin karşılıksız kalmadığı o günlerde kendimi hiç de mutsuz olarak görmüyordum. Fakat tam da bu, yani kaderin talep ettiğim her şeyi bana vermesine alışmam ve bunun ötesinde hiçbir şey talep etmemem gitgide belirgin bir heyecan eksikliğine, yaşamın kendisinde cansızlığa yol açtı. O zamanlar kimi yarı farkındalık anlarında bilincine varmadan içimde özlemle uyanan şey aslında arzular değil arzulama arzusuydu; daha güçlü, daha azılı, daha hırslı, daha doyumsuz arzulama, daha fazla yaşama ve belki de acı çekme isteğiydi. Son derece mantıklı bir teknikle varoluşumdaki bütün çelişkileri ortadan kaldırmıştım ve bu çelişki yokluğu, benim canlılığımı zayıflatıyordu. Arzularımın giderek azaldığını, zayıfladığını, duygularımın bir nevi donuklaştığını –belki en iyi şöyle ifade edilir– ruhsal bir iktidarsızlıktan, yaşamı tutkuyla benimseyememe yetersizliğinden mustarip olduğumu fark ediyordum. Bu kusurumu önce küçük işaretlerde teşhis etmiştim. Tiyatro ve toplulukların bazı heyecan verici etkinliklerine gitgide daha sık katılmadığım, bana övgüyle bahsedilen kitapları ismarlayıp sonra kapağını bile açmadan haftalar boyu yazı masasının üzerinde öylece bıraktığım, hobi nesnelerimi mekanik bir şekilde toplamaya, kadeh ve antika satın almaya devam etsem de bunları düzenlemediğim ve uzun zamandır aradığım nadir bir parçayı beklenmedik şekilde ele geğirsem dahi aman aman sevinmediğim dikkatimi çekiyordu.

Fakat ruhsal gücümün böyle geğişli bir şekilde usul usul azalmasının bilincine ancak hâlâ çok net hatırladı-

ğım belirli bir vesileyle tam olarak vardım. Üç yıldır yakın ilişki yaşadığım ve hatta düpedüz sevdiğimi düşündüğüm bir kadının ansızın kaplıcaların birinden gönderdiği mektubu aldığım o yaz –yeni hiçbir şeyin harekete geçmek için cezbedemediği garip bir ataletle– Viyana’da kalmıştım. Heyecanla yazdığı on dört sayfalık mektubunda, orada geçirdiği o son haftalarda onun için çok şey ifade eden, hatta her şeyi haline gelen bir adamla tanıştığını, sonbaharda onunla evleneceğini ve aramızdaki ilişkinin son bulması gerektiğini söylüyordu. Benimle beraber geçirdiği zamanı pişmanlık duymadan, hatta mutlulukla anıyordu; benimle ilgili düşüncesi, geçmiş yaşamında en sevdiği şey olarak yeni evliliğinde ona eşlik edecekti ve bu ani kararından dolayı onu bağışlayacağını umuyordu. Bu tarafsız bildirimden sonra, heyecanlı mektup dokunaklı yakarışlara geçiyordu; ona kızmamalıydım ve bu ani ret dolayısıyla üzüntü duymamalıydım, onu zorla vazgeçirmeyi denememeliydim ya da kendime zarar verecek bir çılgınlığa kalkışmamalıydım. Giderek hararetlenen satırlar birbirini kovalıyordu: Muhakkak daha iyi birinde teselli bulmalıydım, ona derhal yazmalıydım; zira bu haberi nasıl karşılayacağımı bilmediğinden korku içindeydi. Hamiş olarak da kurşunkalemle alelacele şunlar karalanmıştı: “Aptalca bir şeye kalkışma, anla beni, affet beni!” Mektubu önce haberin yarattığı şaşkınlıkla, sonra da sayfalara göz gezdirerek ikinci bir kez daha, bilincine vardıkça içimde hızla korkuya doğru tırmanan belirgin bir mahcubiyetle okumuştum. Çünkü sevgilimin kesin gözüyle baktığı bütün o güçlü ve doğal duygulardan hiçbirinin kırıntısı bile içimde uyanmamıştı. Verdiği haberden üzüntü duymamıştım, ona kızmıyordum, kendime ya da ona şiddet uygulamak ise bir an bile aklımdan geçmemişti; kaldı ki içimdeki duyguların soğukluğu öyle acayıptı ki beni bile korkutmamış gibiy-

di. Yıllar boyu hayatıma eşlik eden, sıcak bedeni kıvrakça bedenime açılan, uzun gecelerde nefesi nefesime karışan bir kadın benden ayrılıyordu ve benim içimde hiçbir duygu uyanmıyordu, hiçbir şey karşı koymuyordu, hiçbir şey onu yeniden elde etmeye çalışmıyordu; bu kadının temiz içgüdüsünün sahici bir insanda gayet tabii olarak öngördüğü duygulardan hiçbirisi bende oluşmamıştı. Hissizleşme sürecinin içimde ne denli ilerlemiş olduğunun ilk kez o an bilincine vardım – şeyleri ayna gibi aksettirerek akıp giden bir suyun üzerinde hiçbir yere tutunmadan, kök salmadan kayıyordum ve bu soğukluğun ölü, cesede benzer bir şeyler barındırdığını çok iyi biliyordum; gerçi etrafım henüz çürümenin kokuşmuş soluğuyla sarılmamıştı ama yine de kurtuluşu olmayan bir katılma, felaket soğuk bir hissizlik gelip yerleşmişti, asıl bedensel ölümden, dışarıdan da görülebilen çöküşten önceki o ânı yaşıyordum.

Bu olaydan sonra tıpkı bir hastanın hastalığını gözlemlemesi gibi ben de kendimi ve içimdeki o tuhaf duygu donukluğunu dikkatle gözlemlemeye başladım. Kısa süre sonra bir dostumun ölümü üzerine tabutunun arkasında yürürken çocukluk günlerimden bu yana yakın olduğum birini sonsuza dek kaybetmenin içimde bir matem duygusu uyandırıp uyandırmadığını, herhangi bir duygunun bilincime takılıp takılmadığını sorgulayarak kendimi dinledim. Fakat hiçbir duygu uyanmamıştı; kendimi nesnelere içinde yer almadan yansıdığı sırçadan bir şey gibi hissediyordum; kaldı ki bu ve benzeri vesilelerle bir şey hissetmek için kendimi zorlasam, hatta mantıklı gerekçelerle kendimi bir şey hissettiğime ikna etmeye çalışsam da içimdeki o donukluktan yanıt gelmiyordu. İnsanlar beni terk ediyor, kadınlar gelip gidiyordu, bense kendimi odada oturup pencereden yağmuru seyreden birinden pek farklı hissetmiyordum; be-

nimle yakınımıdaki şeyler arasında kendi irademle kırıp yıkma gücü bulamadığım sırça bir duvar vardı.

Bunu açıkça hissetmeme rağmen, bu bilgi bende gerçek bir huzursuzluk yaratmamıştı; çünkü bizzat beni ilgilendiren şeyleri kayıtsızlıkla karşıladığımı zaten söylemiştim. Acı çekmek için bile yeterince duyguya sahip değildim. Tıpkı bir erkeğin bedensel iktidarsızlığının ilk mahrem anda belli olmayışı gibi, bu ruhsal kusurun da dışarıdan pek algılanmaması bana yetiyordu ve aslında içten içe ne kadar ilgisiz ve ruhsuz olduğumu saklamak için çoğu zaman toplum içinde hayranlığımı yapay bir coşkuyla, duygulanımlarımı anlık abartılarla ifade ederek kasten gösteri yapıyordum. Dışarıdan bakıldığında eski rahat, pervasız hayatımı, yönünü değiştirmeksizin yaşamaya devam ediyordum; haftalar, aylar uçarcasına geçip gidiyor ve yavaş yavaş, karanlık bir şekilde yılları dolduruyorlardı. Bir sabah aynada şakaklarımdaki kırları gördüm ve gençliğimin başka bir dünyaya geçmekte olduğunu hissettim. Fakat başkalarının gençlik dediği şey benden çoktan geçmişti zaten. Bu yüzden vedalaşmak da pek acı vermedi; çünkü kendi gençliğimi bile yeterince sevmemişim. Meydan okuyan duygum kendime karşı da suskundu.

Meşguliyetlerimin ve olayların tüm çeşitliliğine rağmen günlerim bu içsel hareketsizlikle giderek birbirine benziyordu, belirgin bir farklılık olmaksızın birbiri ardı sıra diziliyor, geliyor ve bir ağacın yaprakları gibi sararıyorlardı. Sırf kendim için tekrar tasvir etmek istediğim o biricik gün de herhangi garip bir şey olmaksızın, içimde herhangi bir önsezi yaratmaksızın gayet sıradan şekilde başladı. O gün, 7 Haziran 1913 günü, içgüdüsel olarak çocukluktan, okul yıllarından kalma, pazar günlerine özgü bir hisle geç kalkmış, banyomu yapmış, gazeteleri okumuş ve kitaplara göz gezdirmiştim; sonra odama capcanlı

KENDİ GERÇEĞİNİ ARAYAN VE TUHAF
RASTLANTILARLA BULUŞAN KAYIP RUHLAR,
STEFAN ZWEIG ÖYKÜLERİNİN DEĞİŞMEZ
SAKİNLERİDİR. SIRADAN, KÜÇÜK TECRÜBELER
ONLARIN YAŞAMINDA BÜYÜK DÖNÜM
NOKTALARINA DÖNÜŞEREK YAZGININ YENİ BİR
KAPISINI ARALAR. OLAĞANÜSTÜ BİR GECE BU
BAKIMDAN ZWEIG'İN ÖYKÜCÜLÜĞÜNDE ZİRVEYİ
TUTAR VE VİYANALI ASİLZADE BARON R.'NİN
HAYATINI DEĞİŞTİREN BÖYLE BİR TECRÜBENİN,
TEK BİR GECENİN ÖYKÜSÜNÜ AKTARIR.
20. YÜZYIL BAŞINDA VİYANA'DA, AT YARIŞI VE
BAHİS HEYECANIYLA BAŞLAYAN OLAĞANÜSTÜ
BİR GECE, İNSAN RUHUNUN GİZEMLİ DOĞASININ
VE EROTİZMİN YARDIMIYLA BARONU, SINIRLARI
KATI AHLAKİ KURALLARLA ÇİZİLMİŞ BURJUVA
TOPLUM HAYATININ DIŞINA ÇIKARIR.

"ÇÜNKÜ ASLINDA HER ŞEY KÜÇÜK BİR
YAŞANTIDAN İBARET."

#avusturyaedebiyatı #bahis #tutku #ihtiras #erotizm #psikoloji